

Lidrano 2012.

Utočište u kreativnim radionicama SOS Dječjeg sela

Razgovarali smo s voditeljem dramske, literarne i novinarske radionice u SOS Dječjem selu Lekenik Rusmirom Agačevićem- Rusom

Udruga SOS Dječje selo Hrvatska dio je svjetske nevladine humanitarne organizacije SOS Kinderdorf International koja u Hrvatskoj djeluje od 25. veljače 1992. godine. SOS mame, tete i ostali zaposlenici u SOS Dječjem selu Lekenik i Ladimirevci brinu o djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi pružajući im tako dom, mirno djetinjstvo i temelj za sretnu budućnost. Na ulazu SOS Sela Lekenik, koje smo posjetili, nalazi se SOS Društveni centar Hermann Gmeiner (H. Gmeiner je osnivač prvog SOS Dječjeg sela u austrijskom gradiću Imstu 1949. godine) u kojemu djeca Sela provode svoje slobodno vrijeme baveći se brojnim kreativnim aktivnostima u radionicama koje su im na raspolaganju. Razgovarali smo s voditeljem dramske, literarne i novinarske radionice Rusmirom Agačevićem- Rusom, dramskim književnikom, glumcem i pedagogom koji u SOS Dječjem selu Lekenik posljednjih pet godina radi kao vanjski suradnik.

Kreativnost nam je potrebna kao hrana i odjeća

Što vas je nakon brojnih mjesta u kojima ste radili dovelo baš u SOS Dječje selo Lekenik?

Tijekom domovinskog rata bio sam umjetnički ravnatelj ratnog kazališta HVO-a, a malo vremena nakon toga javio sam se na natječaj za dramski rad s djecom u SOS Dječjem selu Lekenik. Ponudio sam svoj projekt „Preko scene do samopouzdanja“ koji im se svidio i prošao sam na natječaju. Došavši u SOS Selo pokrenuo sam nekoliko kreativnih radionica i tu pronašao i svoj kreativni mir, ali i izazov u radu s djecom .

Poznato je da ste i prije dolaska u Lekenik puno radili s djecom. Razlikuje li se rad u SOS Selu od vaših prijašnjih poslova?

Radio sam u mnogim kazalištima za djecu, u BIH, u Sloveniji i u Hrvatskoj i moj se rad odnosio na redateljski rad, uglavnom bih postavljao svoje tekstove prilagođene potrebama djece s kojima radim. Bio sam na značajnim festivalima i smotrama, izdvojio bih kod nas u Hrvatskoj Međunarodni festival djeteta u Šibeniku, Dubrovačke ljetne igre, Splitski kazališni festival, Osječki festival Snovograd, a nekoliko je mojih predstava s djecom realizirano i za potrebe tv produkcija. Moj rad u SOS Selu ni po čemu se ne razlikuje od rada u bilo kojem kazalištu. Djeci pristupam s poštivanjem i željom da uradimo najbolje što možemo. Radimo kao da smo u „pravom“ profesionalnom kazalištu. I to svakako polučuje krasne rezultate.

Djeca u Selo dolaze iz obitelji koje iz nekog razloga ne mogu skrbiti o njima. Vjerojatno su mnoga traumatizirana. Uključuju li se svi oni u neku slobodnu aktivnost samostalno ili im treba neki poticaj odgajatelja, pedagoga...?

U SOS Selu postoji vrlo lijepi Društveni centar, kojega vode educirani voditelji, ima tu 20

kreativnih radionica, a u njih je uključeno gotovo 80 posto djece iz Sela. Kreativne radionice potrebne su našoj djeci, upravo kao i svojoj djeci, bez obzira gdje žive i što rade. Jer rad u radionicama djeci je potreban kao hrana i odjeća, u njima budi osjećaj sigurnosti i pripadanja zajednici, a uz to širi veselje i radost. U kreativnim aktivnostima djeca pronalaze svoje utočište. Danas, u vrijeme bezbroj računalnih igara i neadekvatnog tv programa, s neukusnim i dobrim dijelom zatupljujućim zabavama, djeca se otuđuju i unutar obitelji, pa je potreba za kreativnim radom više nego poželjna. Kako mi već godinama imamo lijepe rezultate, tako se u naše radionice djeca upisuju isključivo prema svojoj želji i afinitetu, jer naš je princip da ne radimo samo s onima koji su talentirani, nego radimo sa svima koji to žele. Naravno da to podupiru i podršku daju i sos mame i tete, kao i stručne osobe koje o njima svakodnevno skrbe, jer je evidentan napredak i u ponašanju i u učenju kod one djece koja su aktivna u radionicama .

Spomenuli ste napredak kod djece koja sudjeluju u radionicama. Poznato je da gluma, pisanje, slikanje... ima korisno, terapeutsko djelovanje. Kakva su vaša iskustva u tom smislu?

Dugogodišnjim radom u mnogim sredinama, bez obzira o kojemu se uzrastu radi, uvjerio sam se kako je i gluma, i pisanje i slikanje svojevrsna energija koju djeca u sebe na radionicama upijaju, a onda ju emaniraju u svoju okolicu. Promatrao sam kako se djeca mjenjaju tijekom rada: sigurnije govore i radije komuniciraju od svojih vršnjaka, otvorenije pristupaju svakom razgovoru, podižu glavu, ne srame se, gledaju odrasle u oči, čak im se mijenja i način hoda, stav i držanje tijela odaju samopouzdanje, postaju samouvjereni jer osjećaju kako se svojim radom i rezultatima dokazuju ne samo svojim vršnjacima nego i odraslim osobama...Ja sam imao primjere kako su djeca imala probleme u govoru, zamuckivala su ili bila uvjereni kako ne mogu svladati određeni zadatak, a nakon izvjesnog vremena zahvaljujući svom trudu i podršci sredine prevladali su sve svoje zapreke.

Postoji li neki primjer koji vam je posebno ostao u sjećanju?

Pa, imao sam jednu djevojčicu koja je počela dolaziti na kazališne probe i ona je u odnosu na svu djecu prednjačila. Oni nisu ni stigli svladati čitanje zadanog teksta, a ona je to sve čitala bez problema iako je tek bila prvi razred. Onda sam jednog dana otkrio kako zapravo ona ne zna ni sva slova. Opazio sam kad na nju dođe red da nešto pročita, ona okrene svoju bilježnicu naopačke i kao čita. U stvari je govorila svoj tekst napamet, kojeg je ranije naučila, jer se plašila kako neće dobiti ulogu ako ne bude znala tekst. To je divan primjer upornosti i želje, i ona je u našem Malom kazalištu bajki već pet punih godina.

Međusobno uvažavanje i respekt prema umjetnosti

Pokrenuli ste mnoge projekte. Prema kojim ih kriterijima birate ?

Projekte koje radim prije svega osmišljam u nakani kako bi oni bili zanimljivi djeci, ali i javnosti, odnosno pokušavam uraditi nešto što nije stereotipno i što bi moglo privući opću pozornost te na taj način i upozoriti na teme o kojima govorimo. Npr. imali smo zanimljive projekte kao što su „Navijajmo kulturno“ koji govori o problemu nekulturnog navijanja i izgreda na športskim stadionima, pa onda „Ponašaj se kulturno“ koji upućuje djecu kako se ponašati u javnosti, prema odraslima i prema mlađima, zatim „Svi znaju to – droga je zlo“.

Taj projekt je podržao vladin ured za suzbijanje zlouporabe droga ... pa spomenimo i „Milenijsko čitanje bajki“.

„Milenijsko čitanje bajki“ ove se godine održava drugi puta. U čemu vi vidite njegovu osobitu vrijednost ?

To je zanimljiv projekt i u njemu su uključena djeca i odrasli iz SOS Dječjeg sela, ali i mnogi čitači koji dolaze iz okolnih sredina, te u dva dana i jednu noć neprekidnog čitanja imamo u prosjeku oko 400 učesnika. Ove smo godine internet vezom bili povezani s čitačima iz Kine, Mongolije, Kanade, Njemačke, Bugarske, Makedonije, Francuske i BiH . Vrijednost ovog projekta jeste u tomu što potvrđuje kako djeca, ali i odrasli imaju potrebu i želju čitati, ali i slušati one koje čitaju. Čitajući bajke čitači raskriljuju krila mašte, odškrinuju vrata svojim emocijama prateći sudbine svojih junaka koji se bore za pravdu, čast i poštovanje – o čemu zapravo mnoge bajke i govore...Čitajući bajke mi zapravo pozivamo sve u želji da čitanje nikada ne nestane.

Koliko su događanja u Selu zanimljiva našim medijima i prate li ih javna tv, radio, novine?

Sva događanja u SOS Selu iznimno su korisna našoj djeci, ali isto tako osobno smatram kako tu ima doista kvalitetnog i zanimljivog programa. No, nažalost, mediji nisu zainteresirani te se o uspjesima djece i njihovim kreativnim dostignućim vrlo malo zna u našoj javnosti.

Kakva je vaša suradnja s ostalim zaposlenicima Sela?

Ja sam vanjski suradnik, voditelj sam 5 kreativnih radionica i na početku svake godine napravim plan i program rada koje odobre stručne i pedagoške službe SOS Sela. A svaki mjesec, baš kao i svi drugi voditelji radionica, pravim izvješće o onomu što se uradilo. S uposlenicima Sela imamo izvrsnu suradnju te često usvajamo njihove prijedloge i u neke radionice uvodimo djecu koju nam preporuča, a kojima bi upravo trebao takav kreativan rad. U Selu imamo malo kazalište bajki u kojemu su glumci djeca ali i uposlenici SOS Dječjeg sela koji zajednički spremaju neke predstave.

I naši su učenici nekoliko puta sudjelovali na vašim priredbama. Ono što je sve oduševilo i zbog čega uvijek rado dolaze posebna je prijateljska atmosfera i podrška koja se daje svakom izvođaču. Kako to postižete?

Radeći s djecom u našim radionicama, svi mi njih prije svega učimo da se međusobno poštivaju, cijene jedni druge i ono što rade, ali ih i učimo da cijene rad onih koji k nama dolaze. Vodimo ih u kazalište i kino, na koncerte i športske priredbe, učimo ih ponašanju, ali prije svega izražavanju respekta prema umjetnosti i umjetnicima. To se u našem Društvenom centru i osjeti, pa je mnogima baš drago doći i održavati priredbe za našu djecu.

SOS Dječje selo ima brojne sponzore. Održavate li nastupe za njih? Gdje ste sve nastupali?

Brojni su prijatelji SOS Dječjeg Lekenik pa je sasvim prirodno i lijepo kada djeca u znak zahvalnosti prirede priredbu za njih. No, takve priredbe nisu isključivo u Selu nego naši mali glumci, glazbenici i plesači često gostuju van Sela, posebno u sklopu obilježavanja nekih značajnijih datuma i jubileja, i takvih je gostovanja tijekom godine u prosjeku barem

petnaestak... uglavnom nema u hrvatskoj značajnijeg privrednog subjekta kod kojeg nismo gostovali.

Svi smo dio SOS Obitelji

Osim što u Selu radite, tu i živite zajedno sa suprugom. Kako je biti stanovnik SOS Dječjeg sela?

Moja supruga je također vanjski suradnik, radi kao sos teta, vodi malu dječju igraonicu, likovnu radionicu i malu školu kuhanja. Živimo u kućama u sklopu SOS Sela i to je za nas ogromno iskustvo, ali i odgovornost i radost. Tu stanujemo petu godinu i postali smo dio krasne obitelji. Svi se međusobno poznamo i poštujemo te je živjeti u Selu iznimno lijepo.

Iako niste odgajatelj, radeći kao dramski pedagog puno se družite s djecom Sela. Dođu li vam djeca često po neki savjet, povjeriti se, olakšati dušu...?

Gledajte, za mnogu djecu sam ja kao njihov voditelj, kao književnik i glumac nekakav uzor i sasvim je jasno kako se i meni, ali i drugim odraslima, obraćaju ukoliko žele neki savjet. Zapravo, i ja i svi mi, tako ih dobro poznajemo i vrlo lako prepoznamo imaju li neki problem pa se i mi njima obraćamo. Naša djeca u svakom trenutku imaju na raspolaganju pedagoga, psihologa, logopeda, svoje sos mame i tete, ali smo i mi dio te obitelji i zajedno s njima dijelimo sve njihove radosti i eventualne žalosti.

Jeste li imali neke situacije u Selu koje su vam bile teške?

Pa, meni je zapravo ponajteže kada dođe vrijeme rastanka pa onda djeca koja su završila osmi razred odlaze iz Sela u drugi smještaj, u kuće za mladež.

To nekako bude kao da ti se netko tvoj najmiliji iseljava iz doma, a još bi želio da je tu, iako je za tu djecu dobro i korisno što idu na daljnja školovanja ...

Bude mi isto tako teško kada dođu blagdani, a nekoj djeci u posjet ne dolaze roditelji, pa onda osjetiš njihovu tugu, a nemaš načina da im u takvoj situaciji pomogneš .

Što je u vašem poslu najljepše?

Svaki put kada nešto dobro uradimo, bez obzira je li to predstava, recital, literarni nastup ili nešto slično i kad osjetim kako su djeca na to ponosna i meni bude lijepo . Gledam ih kako odrastaju i kako postaju pravi mali ljudi sretni što su svojim trudom sebi i svima nama uljepšali život. Spoznaja kako sam i ja zaslužan za osjećaj njihove radosti velika je nagrada za ono što radim...a radim ono što volim i osjećam kako i mene ta djeca na svoj način poštuju i vole. I to je ono što je stvarno lijepo i na što sam kao čovjek iznimno ponosan.

Možda će se jednoga dana kreativna dostignuća djece SOS Dječjeg sela osvanuti na naslovnicama dnevnih novina ili u gledanim terminima Hrvatske televizije. Želimo vjerovati da su uspjesi brojne nadarene djece i njihovih „anonimnih“ voditelja ipak puno značajniji za budućnost Lijepe Naše od boje kose, dijete ili partnera neke upravo rođene instant zvijezda.

Ana Ljubičić, 6.a

voditeljica: Ankica Blažinović- Kljajo, prof., dipl. knjižn.

Novinarski je rad sudjelovao na županijskom Lidranu 2012. i predložen je za državni Lidrano.